

OM 037757

VI. Tollforgató 2014.03.29
Monorierdei Fekete István Általános Iskola
✉: 2213 Monorierdő, Szabadság út 43.
☎: 06 29 / 419-113
✉: titkarsag@fekete-merdo.sulinet.hu
🌐: <http://www.fekete-merdo.sulinet.hu>

NÉV:

Szövegértés 2. osztály

A török basa

(Benedek Elek)

Akkor történt, amit most elmondok, amikor még a török volt az úr Magyarországon. Valamelyik nagy háború után volt: a törökök mentek vissza a hazájukba, s amerre áthaladtak, falukat, városokat felgyújtottak, asszonyokat, férfiakat, de még gyerekeket is elvittek Törökországba, szomorú rabságba.

A többi közt Törökországba került egy kisfiú is. Ezt a török császár udvarába vitték, ottan nevelődött fel. A török császár megszerette az ügyes fiút, katonának nevelte, s az Isten úgy felvitte a dolgát, hogy basa lett belőle.

Telik-múlik az idő, megházasodik az egyszeri magyar fiú, s Isten megáldja gyermekkel. No, ha megáldotta, dajka is kellett mellé. Mikor éppen dajkát kerestek, arra vetődött egy öreg magyar asszony, azt a basa mindjárt felfogadta dajkának, hadd legyen az ő gyermekének magyar dajkája. De ugyancsak meghagyta az asszonynak, hogy jól vigyázzon a gyermekre, még a szél fúvásától is őrizze, mert különben így meg úgy, kerékbe töreti.

Hiszen dajkálta az öregasszony, ahogy tőle kitelt. De egyszer a gyermek megbetegedett, s sírt éjjel-nappal, nem tudta elcsitítani.

„Istenem, Istenem – tűnődött magában az öregasszony -, mivel tudjam elcsitítani ezt a gyermeket! Ha meghallja az apja a sírását, vége az életemnek!”
Mit gondolt, mint nem magában, elkezdett énekelni a gyermeknek:

Csicsíja, babája,
szép török fiúcska!
nekem is volt egyszer
szép kicsi fiacskám,
elvitte a török,
szép piros hajnalban,
hajnal hasadásban.

Most is megismerném,
ha élembe jönne,
karja fehérjéről,
fehér szemölcséről.

Hallotta ezt a nótát a basa felesége, aki értett magyarul. Szalad az urához, s mondja, hogy mit énekel az öregasszony.

- Ez az én édesanyám! – kiáltott a basa, s szaladott ki az öregasszonyhoz.
  - Anyám, édesanyám, lelkem, édesanyám, nézzen a szemembe, megismer-e engem?
- Mondotta az öregasszony:
- Megismerlek karod fehérjéről, fehér szemölcsödről.

Ott mindjárt felgyúrte az inge ujját a basa, és ím, rajta volt a karján a fehér szemölcs. Ott mindjárt egymás nyakába borult, vége-hossza nem volt az ölelésnek, csóknak.

Így volt, igaz volt, vége volt.

1. Sorold fel a szereplőket!

2	
---	--

2. Hol történik az esemény?

1	
---	--

3. Mi a mese műfaja? Húzd alá!

mese

verses mese

monda

1	
---	--

4. Számold meg a mondatokat a történések sorrendjében!

___ A basa felesége szalad az urához.

___ A magyar fiú megházasodik.

___ Egymás nyakába borultak.

___ A gyermek mellé dajka kell.

___ A gyermek megbetegedett.

___ A török volt az úr Magyarországon.

6	
---	--

5. Húzd alá a szövegben!

Honnan ismerte meg a dajka a fiát?

2	
---	--

6. Gyűjtsd ki a „nótából” a rímeket!

 -

 -

 -

4	
---	--

7. Egészítsd ki a mondatokat!

Valamilyik nagy _____ után volt.

A fiút a török _____ vitték.

_____ megáldja a gyermekkel.

Jól vigyázzon a gyermekre, mert különben _____.

Rajta volt a karján a _____.

5	
---	--

8. Csoportosítsd a számok segítségével!

1. felgyújtották   2. vetődött   3. nevelődött   4. meghagyta   5. elvitte

6. kerékbe töreti   7. megismerlek   8. uralkodott   9. felgyúrte   10. énekelt

fiú: _____

dajka: _____

törökök: _____

10	
----	--

9. Fejezd ki másképpen!

arra vetődött: _____

dajka: _____

egymás nyakába borultak: _____

3	
---	--

10. Húzd alá az oda illő szót!

A császár megszerette a fiút, és _____ katonának nevelte.
papnak
orvosnak

Megházasodik az egyszeri török fiú.
magyar
tatár

Megismerlek piros szemölcsödről.
barna
fehér

3	
---	--

11. Adj új címet!

_____

1	
---	--

Összes pont:

40	
----	--